

В організаційній структурі служби безпеки ключову роль зазвичай грає аналітичний відділ, який виконує функції її «мозкового центру». В нього стікається і аналізується вся початкова інформація зовнішнього і внутрішнього характеру, а також формуються рекомендації для керівництва організації. У великих корпораціях, націлених на реалізацію стратегії попереджуючої протидії, відмінною особливістю аналітичного відділу є наявність певного контингенту позаштатних співробітників (інформаторів) як зовні, так і усередині організації.

Контроль над діяльністю служби безпеки здійснюється за трьома напрямками [5]: з боку правоохоронних органів (відсутність порушень законодавства при виконанні службою безпеки своїх функцій); з боку керівництва організації (ефективність виконання встановлених нею функцій і відсутність фактів перевищення встановлених повноважень); у режимі внутрішнього контролю в рамках самої служби (за аналогом діяльності служби власної безпеки в державних правоохоронних органах).

Таким чином, для забезпечення кадрової безпеки на підприємстві повинна бути чітко визначена структура та стратегічний підхід до створення служби безпеки. Реалізація обраного підходу дозволить уникати протиправних дій з боку персоналу організації.

Список використаних джерел

1. Швець І.Б. Економічна безпека в управлінні персоналом. Наукові праці ДонНТУ. Серія: економічна. Випуск №36-1. – 2009. – С. 179-184.
2. Абрамов А.М. Системы управления доступом / Абрамов А.М., Никулин О.Ю., Петрушин А.Н. – М.: Оберег-РБ, 1998. – 190 с.
3. Алавердов А.Р. Управление персоналом в коммерческом банке. – М.: «Симинтэк», 1997. – 256 с.
4. Козаченко Г.В., Пономарьов В.П., Ляшенко О.М. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення: Монографія. – К.: Лібра, 2003. – 280 с.
5. Шлыков В.В. Комплексное обеспечение экономической безопасности предприятия. – СПб.: «Алетейя», 1999. – 138 с.
6. Управление персоналом в организации / Саакян А.К., Зайцев Г.Г., Дягилева Н.В. – СПб.: Питер, 2001. – 176 с.

УДК 33:657

*Харченко І.В., к.е.н., доц.,
Романюк Л.М., к.е.н., доц.*

*Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

БУХГАЛТЕРСЬКА ТА РЕАЛЬНА ТОЧКА БЕЗЗБИТКОВОСТІ

Постановка проблеми. Визначення точки беззбитковості є важливим аргументом при прийнятті багатьох економічних рішень. Її визначення відбувається, враховуючи поділ витрат на змінні і постійні. Цей поділ є дуже умовним і таким, що не відповідає дійсному характеру поведінки в реальних

умовах виробництва, особливо при зміні умов роботи. Відповідно така, так звана, бухгалтерська точка беззбитковості також дуже приблизно відображає дійсний стан справ при визначенні межі прибутків і збитків та доцільності виготовлення певних обсягів запланованої продукції. Тому важливо розуміти, як треба підходити до визначення реальної точки беззбитковості.

Аналіз існуючих досліджень і публікацій. Розрахунок точки беззбитковості є важливою частиною обґрунтування великої чисельності економічних розрахунків: бізнес-планів, планів виробництва продукції і т. ін., тому дослідженню даної проблеми присвячено немало робіт. Серед них найбільш цікавими і такими, що розкривають дану тему, є роботи К. Друрі [2], С. Чимшита, І. Грабовського [3], О.Г. Булуй [4], О.Л. Михальської [5], Н.Л. Ющенко, П. Куслії [6].

Невирішені проблеми. Невирішеною проблемою є необхідність розробки таких підходів при визначенні точки беззбитковості в коротко- і довготерміновому періоді виробництва продукції, які б дозволили з прийнятною точністю прогнозувати цю точку.

Викладення матеріалу. Добре відома методика визначення точки беззбитковості як аналітичним способом (розрахунково), так і графічним методом: визначається рівень постійних витрат (пряма горизонтальна лінія на графіку), а зверху прибудовується пряма лінія з тим чи іншим кутом нахилу, яка означає змінні витрати, яка одночасно показує лінію сумарних витрат. Важливим є також загальна сума доходу – виручки від реалізації продукції, яка зазвичай є прямою лінією з певним кутом нахилу і проходить через точку перетину осей. Перетин лінії виручки продукції та лінії загальних витрат і показує обсяг продукції та розмір грошових витрат, при якому витрати будуть дорівнювати доходам від реалізації, що і є, так званою, точкою беззбитковості.

Проблема полягає в тому, що, так звані, постійні і змінні витрати є такими лише при більш або менш спрощеному погляді. Якщо ж аналізувати ці витрати з урахуванням всіх практичних деталей, то вони мають значно більш складний характер змін, про що писали багато дослідників, зокрема [2]. А це означає, що аналітичний і графічний методи визначення точки беззбитковості дуже приблизно відображають дійсний стан речей, і: а) реальна точка беззбитковості знаходиться далеко не там, де її визначено бухгалтерськими розрахунками та / або графіком; б) вона може бути не єдиною на графіку і в реальній ситуації на виробництві. Відповідно рішення про виготовлення продукції і обсяг її виготовлення можуть не відповідати ринковій ситуації та стану самого підприємства.

Для прийняття рішення важливо знати те, як витрати і надходження варіюються при різних рівнях активності (або обсягах виробництва). Обсяги виробництва можуть вимірюватися в одиницях випущеної або реалізованої продукції, годинах роботи, відстані, на яку здійснено перевезення тощо. Як зміняться результати господарювання при збільшенні/зменшенні обсягів виробництва/послуг при одночасній зміні вартості ресурсів (зростання/падіння) і зміні гостроти конкурентної боротьби (відповідно доцільності збільшення/зменшення ціни)?

Зазвичай у відповідній літературі використовують терміни, як «змінні», «постійні», «напівзмінні» і «напівпостійні», що застосовуються для опису того,

як ті або інші витрати змінюються при зміні рівня активності. Так, короткострокові змінні витрати змінюються прямо пропорційно обсягу продукції або рівню діяльності, тобто збільшення обсягів виробництва в два рази приведе до подвоєння змінних витрат. Отже, загальні змінні витрати є лінійною функцією, а витрати цього роду на одиницю продукції – величиною постійною. Прикладами короткострокових змінних виробничих витрат є оплата відрядної роботи, витрати на основні виробничі матеріали, силову енергію для роботи обладнання. Вважається, що витрати такого роду в будь-яких певних межах коливаються прямо пропорційно операційній активності. Однак, змінні витрати на одиницю продукції не будуть постійними для всіх рівнів активності.

При тривалому випуску продукції відрядна розцінка на виконання роботи часто зменшується адміністрацією цеху/підприємства (обґрунтування можуть бути різними). Відомі дослідження, де показана зміна розцінок, а значить і витрат на оплату праці при стабільних зовнішніх умовах в період освоєння виробництва нової продукції в 2,5 рази [1]. Але ж визначення величини точки беззбитковості проводиться саме при виробництві нової продукції – наприклад, для обґрунтування показників бізнес-плану. Витрати на силову енергію електричних двигунів не завжди будуть пропорційними обсягам продукції. Прикладами невиробничих змінних витрат є витрати, наприклад, на роботу збутової мережі, розмір яких змінюється з обсягом проданої продукції та ін. Постійні витрати – це витрати протягом аналізованого періоду часу, що залишаються незмінними за величиною в широкому діапазоні обсягів виробництва. Зазвичай прикладами таких витрат є амортизаційні відрахування на основні засоби виробництва, адміністративно-управлінські витрати (АУП), плата за оренду автомобілів, якими користуються торгові представники та ін. Але економісти і бухгалтери знають, що амортизаційні відрахування нараховуються по кварталах, а значить, вони будуть істотно змінюватись протягом року і є умовно-постійними (східцевими). Ще одним прикладом умовно-постійних витрат – витрати на ТО і ПР. Згідно графіка планово-попереджувального ремонту (ППР) технічні обслуговування проводяться залежно від кількості відпрацьованого часу. Це може істотно не співпадати з календарним часом роботи устаткування, тому що робота може бути одно-, двох- або трьохзмінна.

Розглянемо напівзмінні витрати [2]. У них включаються як постійна, так і змінна складові. Витрати на ремонт і експлуатацію устаткування (в.р.е.у.) – це витрати на амортизацію, витрати на ППР, витрати на силову енергію, на зарплатню ремонтних робітників, на транспортування продукції в межах цеху тощо. Як показано вище, жодна з цих витрат не є змінною або постійною протягом тривалого часу і мають різний характер змін.

Пропозиції. Необхідно: 1) кожен складову враховувати окремо і визначати характер її змін протягом часу. Зрозуміло, що всіх складових багато, тому це з прийнятним рівнем достовірності можна зробити з використанням ЕОМ. Цьому присвячена робота [6]. Проте автори не згодні з методичними підходами, коли моделюється об'єднана група витрат, що, на нашу думку, значно знижує точність, а значить і взагалі не дає можливості задовільно вирішити задачу. Тому 2) – математичне моделювання кожної групи витрат з максимальною необхідною

для кожного випадку точністю, тобто врахуванням кожної групи витрат та характеру їх зміни та розробка програми для ЕОМ. Тільки такий підхід, на думку авторів, дасть можливість з прийнятною точністю визначити точку безбитковості, а значить з тим чи іншим рівнем достовірності прогнозувати результати роботи.

Список використаних джерел

1. Великий Ю.М. Планирование трудовых показателей в период освоения производственных процессов. Дисс. на соискание ученой степени канд. экон. наук. – Харьков, 1989. – 203с.
2. Друри К. Управленческий учет для бизнес-решений: Учебник / Пер. с англ. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2012. – 655 с.
3. Чимшит С., Грабовський І. Методичні аспекти формування та оцінювання зони безбитковості. Галицький економічний вісник – Тернопіль : ТНТУ, 2014. – Том 46. – № 3. – С. 155-170. – (Фінансово-обліково-аналітичні аспекти). URL: <http://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/pdf/46/189.pdf>
4. Булуй О.Г. Моделирование межі безбитковості виробництва продукції у сільськогосподарському підприємстві. Житомирський національний агроекологічний університет . URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.3/58.pdf>
5. Михальська О.Л. Ефективність застосування методів маржинального аналізу на олійно-жирових підприємствах України. Економічний аналіз. – 2014. – Т. 16(2). – С. 124-131. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecan_2014_16%282%29__20
6. Н.Л. Ющенко, П. Куслій. Моделі і програмні продукти розв'язування проблем безбитковості діяльності. Науковий вісник Полісся. 2015. № 4, С. 76-86. URL: http://journals.uran.ua/nvp_chntu/article/view/68838

УДК 351.863:334.72

*Цветік Ю.С., студент гр. ЕП-18
(науковий керівник – Бугаєва М.В., к.е.н., доц.)
Центральноукраїнський національний технічний університет
м. Кропивницький*

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ

В Україні лише протягом останніх років центральні органи державного управління звертають увагу на проблеми економічної безпеки держави. Однак ще не на належному рівні державні службовці вищого рівня усвідомлюють, що підвищення економічної безпеки держави полягає у зміцненні економічної безпеки окремих суб'єктів господарювання. Відповідно в Україні не прийнято жодного програмного документа стратегічного характеру у сфері економічної безпеки підприємництва. Це не відповідає практиці економічно розвинених держав світу, в яких підприємство (особливо мале) є не тільки об'єктом державної політики, але розглядається як чинник національної безпеки.

Актуальність економічної безпеки в умовах євроінтеграційних процесів визначається необхідністю формування внутрішнього імунітету і зовнішньої захищеності від дестабілізаційного впливу та конкурентоздатності на світових ринках, а також стійкості фінансового становища.